

Azərbaycan Respublikası adından

QƏRAR

Bakı şəhəri

İş № 2(102)-979/2019

15.02.2019

ALİ MƏHKƏMƏ

Azərbaycan Respublikası adından

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi

Mülki Kollegiyasının

QƏRARI

15 fevral 2019-cu il

İş № 2(102)-979/19

Bakı şəhəri

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki Kollegiyası hakim İbayev Vəfaddin Ələm oğlunun sədrliyi və məruzəsi, hakimlər Mirzəliyev Əsəd Abdulla oğlu və Əliyev Ələsgər Əliabbas oğlundan ibarət tərkibdə, Xankişiyev Şafiq Fəyyaz oğlunun katibliyi, Cavabdeh iştirakı ilə, Cavabdeh Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyasının 13 sentyabr 2018-ci il tarixli qətnaməsindən verdiyi kassasiya şikayəti üzrə işə baxaraq

MÜƏYYƏN ETDİ:

Cavabdeh Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyasının 13 sentyabr 2018-ci il tarixli qətnaməsindən kassasiya şikayəti verərək, qətnamənin ləğv edilməsini, işin yenidən baxılması üçün apellyasiya instansiyası məhkəməsinə göndərilməsini xahiş etmişdir.

İşin halları:

İddiaçı Cavabdeh qarşı "borcun ödənilməsi" tələbinə dair iddia ərizəsi ilə Bakı şəhəri Binəqədi rayon məhkəməsinə müraciət etmişdilər.

Bakı şəhəri Binəqədi rayon məhkəməsinin 30 may 2018-ci il tarixli qətnaməsi ilə (sədrlik edən T.Kərimov, iş 2(001)-1783/2018) iddia qismən təmin edilmiş, Cavabdeh 50000 manat məbləğində borcun və 30 manat ödənilmiş dövlət rüsumunun tutularaq İddiaçı ödənilməsi qət edilmişdir.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsi Mülki Kollegiyasının 13 sentyabr 2018-ci il tarixli qətnaməsi ilə (hakimlər E.Həsənov (sədrlik edən və məruzəçi), hakimlər X.Mərdanova və İ.Vəliyev, iş № 2(103)-9869/2018) iş üzrə Bakı şəhəri Binəqədi rayon məhkəməsinin 30 may 2018-ci il tarixli qətnaməsi dəyişdirilmədən saxlanılmışdır.

Kassasiya şikayətinin dəlilləri:

Cavabdeh kassasiya şikayətini onunla əsaslandırmışdır ki, işə baxarkən apellyasiya instansiyası məhkəməsi maddi və prosessual qanun pozuntularına yol vermişdir. Ona görə də, Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyasınının 13 sentyabr 2018-ci iltarixli qətnaməsinin ləğv edilməsini, işin yenidən baxılması üçün apellyasiya instansiyası məhkəməsinə göndərilməsini xahiş edir.

Kassasiya şikayətinə qarşı verilmiş etiraz:

Kassasiya şikayətinə qarşı etiraz daxil olmamışdır.

Məhkəmə iclasında iştirak edənlərin izahatları:

Məhkəmə iclasında vəkilsiz iştirak etdiyinə görə Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 67-ci maddəsinin tələbinə müvafiq olaraq Cavabdeh izahatı dinlənilməmişdir.

Digər şəxslər məhkəmə iclasının vaxtı və yeri barədə lazımı qaydada xəbərdar edilmələrinə baxmayaraq məhkəmə iclasına gəlməmişlər. Məhkəmə kollegiyası onların iştirakı olmadan işə baxılmasını mümkün hesab etmişdir.

Hüquqi məsələlər:

Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 416-cı maddəsinə müvafiq olaraq kassasiya instansiyası məhkəməsi apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən maddi və prosessual hüquq normalarının düzgün tətbiq edilməsini yoxlayır.

Qanunun tələbinə görə kassasiya instansiyası məhkəməsi işin faktiki hallarını araşdırmır, yalnız maddi və prosessual hüquq normalarının düzgün tətbiq olunub-olunmamasını yoxlayır. Kassasiya instansiyası tərəfindən işin faktiki halları yoxlanılmasa da apellyasiya instansiyası məhkəməsinin maddi və prosessual normaları düzgün tətbiq edib-etməməsini yoxlayarkən, hüquqi məsələlərin düzgün qiymətləndirilməsi üçün işin faktiki hallarının nəzərə alınması və onlara istinad olunması vacibdir. Kassasiya instansiyası məhkəməsinin işin müəyyənləşdirilmiş faktiki hallarına istinad etməsi faktiki halların yoxlanılması və araşdırılması hesab olunmamalıdır. Qeyd etmək lazımdır ki, işin faktiki hallarının prosessual qanunvericiliyin tələblərinə riayət edilmədən müəyyən olunması ədalətli məhkəmə araşdırılması hüququnun pozulmasına dəlalət etməklə mübahisənin hüquqi aktlarına təsir göstərə bilər.

Apellyasiya instansiyası məhkəməsi müəyyən etmişdir ki, 18 dekabr 2014-cü il tarixdə tərəflər arasında kredit müqaviləsi bağlanaraq Bakı şəhəri 2 saylı notariat kontorunda təsdiq olunmuş, müqaviləyə görə Cavabdeh İddiaçı 1 (bir) il müddətində qaytarmaq şərtilə 50 000 (əlli min) manat borc pul almışdır.

Apellyasiya instansiyası məhkəməsi mübahisəli hüquq münasibətinə Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 385 və 442-ci maddələrini tətbiq etmişdir.

Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 385-ci maddəsinin tələbinə görə, öhdəliyə əsasən bir şəxs (borclu) başqa şəxsin (kreditorun) xeyrinə müəyyən hərəkəti etməlidir, məsələn, pul ödəməli, əmlak verməli, iş görməli, xidmətlər göstərməli və i.a. və ya müəyyən hərəkətdən çəkinməlidir, kreditorun isə borcludan vəzifəsinin icrasını tələb etmək hüququ vardır. Öz məzmunundan və xarakterindən asılı olaraq, öhdəlik tərəflərdən hər birinin üzərinə istər müqavilə münasibətləri zamanı, istərsə də belə münasibətlərdən sonra digər tərəfin hüquqlarına və əmlakına xüsusi qayğı göstərmək vəzifəsini qoya bilər.

Mülki Məcəllənin 442-ci maddəsinin tələbinə görə, öhdəliyin icra edilməməsi dedikdə onun pozulması və ya lazımınca icra edilməməsi başa düşülür.

Apellyasiya instansiyası məhkəməsi apellyasiya şikayətinin cavabdeh tərəfindən borc alınmış pulun 47.600 manat hissəsinin qaytarılması dəlili ilə əlaqədar aşağıdakıları qeyd etmişdir:

“...qanunvericiliyin göstərilən müddəaları baxımından birinci instansiyası məhkəməsi cavabdehin üzərinə götürdüyü öhdəliyi yerinə yetirmədiyi nəticəsinə gəlməkdə haqlı olmuşdur.

Apellyasiya şikayətində cavabdeh, aldığı borcun 47 600 manatını iddiaçıya qaytarmış olmasını irəli sürsə də, bununla bağlı mötəbər sübut təqdim etməmişdir. Onun qəbz adı ilə məhkəməyə təqdim etdiyi və iddiaçıya məxsus olduğunu bildirdiyi yazının kserosurəti ilə bağlı kollegiya qeyd edir ki, həmin sənəd surəti cavabdeh tərəfindən kredit öhdəliyinin icra edilməsini təsdiq edən sübut kimi qəbul oluna bilməz. Əvvəla, həmin yazıda göstərilən məbləğlərin ödəniş olaraq məhz cavabdeh tərəfindən edildiyi görünür, digər tərəfdən, yazıda pul məbləğlərinin hansı məqsədlə ödəndiyi də öz əksini tapmamaqla başqa şəxslərin adından edilən ödənişlər olduğu aydın görünür. Nəzərə alınmalıdır ki, qanunvericiliyin tələblərinə görə bu hal yalnız müəyyən sübutetmə vasitələri ilə (konkret halda pulun qaytarılmasına dair müvafiq qəbzlər, müqavilə və s.) sübut olunmalıdır və MPM-in 81-ci maddəsinə əsasən qanuna və ya digər normativ hüquqi aktlara əsasən müəyyən sübutetmə vasitələri ilə təsdiq edilməli olan işin halları başqa sübutlarla təsdiq oluna bilməz.”

Cavabdeh kassasiya şikayətində apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qətnaməsinin ləğv olunmasının əsası kimi ona istinad etmişdir ki, “məhkəmənin kserosurət adlandırdığı sənəd mənim şəxsi yaddaş kitabımın səhifəsindən edilərək məhkəməyə təqdim edilmişdir. Məhkəmə işin faktiki hallarına qərəzli yanaşmasaydı kitabçaya baxardı. Ödənişin mənim tərəfimdən edilməsəydi nəyə görə mənim kitabçamda İddiaçı 25000 manat + 10.600 + 12000 manat ümumilikdə imzası ilə təsdiq edərək aldım yazmalıydı. Təbii ki, pulu şəxsən özüm vermişəm və İddiaçı tərəfindən kitabçamda qeydiyyat aparılmışdır.”

Cavabdeh qeydiyyat kitabçasını məhkəməyə təqdim etmişdir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 125-ci maddəsinin 7-ci bəndinə əsasən məhkəmə icraatı həqiqətin müəyyən edilməsini təmin etməlidir. Məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, Cavabdeh məhkəməyə təqdim etdiyi qeydiyyat kitabındakı qeydlər əsasında müvafiq ekspertizanın keçirilməsi yolu ilə araşdırmanın aparılması iş üzrə həqiqətin müəyyən edilməsinə köməklik edə bilər.

Bu baxımdan Məhkəmə kollegiyası sübutların əsaslandırılması ilə bağlı mülki prosessual qanunvericiliyin tələblərinin pozulması qənaətinə gəlir. Hesab edir ki, yol verilmiş prosessual pozuntular iş üzrə düzgün olmayan qətnamənin qəbul edilməsi ilə nəticələne bilər.

Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 418.3-cü maddəsi nəzərdə tutur ki, prosessual hüquq normalarının pozulması və ya düzgün tətbiq edilməməsi qətnamənin ləğv edilməsinə yalnız o halda əsas olur ki, bu pozuntu düzgün olmayan qətnamənin qəbul edilməsi ilə nəticələnsin və ya nəticələne bilsin.

Kassasiya şikayətinə baxılmasının nəticələri:

Məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, mülki işə baxıldıqda qətnamənin ləğvi üçün əsas olan maddi və prosessual qanun pozuntularına yol verilmişdir.

Kassasiya şikayətinin dəlilləri Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyasının 13 sentyabr 2018-ci il tarixli qətnaməsinin ləğv edilməsi üçün əsas hesab edilir.

Yuxarıda şərh edilənlərə əsasən və Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 416-419-cü maddələrini rəhbər tutaraq məhkəmə kollegiyası

QƏRARA ALIR:

Kassasiya şikayəti təmin edilsin.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyasının 13 sentyabr 2018-ci iltarixli il tarixli qətnaməsi ləğv edilsin, iş yenidən baxılması üçün apellyasiya instansiyası məhkəməsinə qaytarılsın.

Qərar qəbul edildiyi andan qüvvəyə minir.

Sədrlik edən:

Əsli ilə düzdür.

